

NAPRAFORGÓ REZISZTENCIA-VIZSGÁLATOK 2013

Összeállította:

Dr. GERGELY LÁSZLÓ
növénykórtani témavezető

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Budapest

Telefon: +36-1-336-9118
E-mail: gergelyl@nebih.gov.hu

Növény-egészségügyi helyzet, 2013

- ***A melegigényes gombás eredetű betegségek dominanciája:***
  - ⇒ **hamuszürke szártőkorhadás** (*Macrophomina phaseolina*)
  - ⇒ **alternáriás szárfoltosság** (*Alternaria* spp.)
  - ⇒ **fehérpenészes szártő- és tányérrothadás** (*Scl. sclerotiorum*)
  - ⇒ **fómás (fekete) szárfoltosság** (*Phoma macdonaldii*)
- **A tenyészidőszak időjárása:**
  - ⇒ **a tenyészidőszak havi középhőmérséklete meghaladta a sokévi átlagot (átlagosan 1,4 °C-kal!)**
  - ⇒ **hosszantartó csapadékszegény, aszályos időszakok, a nyári hónapok átlagos csapadékhiánya a sokéves átlaghoz képest: - 25 mm.**

Növénykórtani vizsgálatok, 2013

Betegség	Vizsgálati helyek száma
Fehérpenészes szártőrothadás	5
Fehérpenészes tányérrothadás	1
Hamuszürke szártőkorhadás	1-2*
Alternáriás szárfoltosság	1
Fómás (fekete) szárfoltosság	1*
Napraforgó-peronoszpóra (prov. teszt)	1
Napraforgó-szádor (prov. teszt)	1

Megjegyzés: * = az étkezési/madáreleség-, a HO- és az SU fajtacsoportnál

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2013

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fehérpenészes szártőrothadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	2	10,2	13,8
II. Korai érésűek	8	13,5	23,9
III. Középérésűek	11	9,3	24,0
IV. Étkezési/madáreleség*	8	11,7	29,4
V/1. IMA Korai érésűek	13	5,0	15,6
V/2. IMA Középérésűek	13	6,5	15,5
VI/1. HO Igen korai érésűek*	2	19,7	21,6
VI/2. HO Korai érésűek*	4	4,8	20,3
VI/3. HO Középérésűek*	6	4,3	16,5
VII/1. SU Korai érésűek*	7	4,5	10,6
VII/2. SU Középérésűek*	3	3,1	6,7
Összesen	77	-	-
Vizsgálati helyek száma	5		

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2013

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fehérpenészes tányérrohadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	2	4,0	4,2
II. Korai érésűek	8	3,5	14,9
III. Középérésűek	11	3,2	14,6
IV. Étkezési/madáreleség*	8	5,3	14,6
V/1. IMA Korai érésűek	13	2,5	14,7
V/2. IMA Középérésűek	13	4,0	20,3
VI/1. HO Igen korai érésűek*	2	13,3	16,5
VI/2. HO Korai érésűek*	4	7,2	15,0
VI/3. HO Középérésűek*	6	4,9	14,1
VII/1. SU Korai érésűek*	7	0,7	5,5
VII/2. SU Középérésűek*	3	2,1	6,2
Összesen	77	-	-
Vizsgálati helyek száma		1	

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2013

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Hamuszürke szártőkorhadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	2	4,6	13,8
II. Korai érésűek	8	5,0	28,1
III. Középérésűek	11	2,4	22,3
IV. Étkezési/madáreleség*	8	2,3	8,4
V/1. IMA Korai érésűek	13	0,6	25,2
V/2. IMA Középérésűek	13	0,0	4,8
VI/1. HO Igen korai érésűek*	2	1,5	6,2
VI/2. HO Korai érésűek*	4	1,0	6,7
VI/3. HO Középérésűek*	6	1,0	4,8
VII/1. SU Korai érésűek*	7	1,3	6,5
VII/2. SU Középérésűek*	3	0,2	3,5
Összesen	77	-	-
Vizsgálati helyek száma	1-2*		

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2013

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Alternáriás szárfoltosság	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	2	46,8	50,2
II. Korai érésűek	8	6,1	48,2
III. Középérésűek	11	6,2	28,6
IV. Étkezési/madáreleség*	8	8,3	56,8
V/1. IMA Korai érésűek	13	5,2	44,4
V/2. IMA Középérésűek	13	8,0	48,4
VI/1. HO Igen korai érésűek*	2	14,8	22,6
VI/2. HO Korai érésűek*	4	10,6	16,4
VI/3. HO Középérésűek*	6	6,2	22,8
VII/1. SU Korai érésűek*	7	10,4	42,5
VII/2. SU Középérésűek*	3	10,8	16,6
Összesen	77	-	-
Vizsgálati helyek száma		1-2*	

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2013

Kísérlet típus/érés csoport	Fajtaszám	Fóvás (fekete) szárfoltosság	
		minimum	maximum
	<i>db</i>	<i>fertőzött db%</i>	
IV. Étkezési/ madáreleség	8	38,9	73,1
VI/1. HO Igen korai érésűek	2	54,2	58,7
VI/2. HO Korai érésűek	4	42,8	71,0
VI/3. HO Középerésűek	5	40,3	60,7
VII/1. SU Korai	7	43,3	65,2
VII/2. SU Középkorai	3	37,9	44,3
Összesen	29		
Vizsgálati hely	Bicsérd		

Megjegyzés: a többi kísérlet típus nem volt beállítva a kísérleti helyen

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

Napraforgófajták napraforgó-szádorral szembeni viselkedésének megoszlása provokációs fajtakísérletben, 2013

Kísérlettípus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	N a p r a f o r g ó - s z á d o r	
		fogékony	rezisztens
		<i>fajták száma (db)</i>	
II. Korai érésűek	3	2	1
III. Középérésűek	8	1	7
IV. Étkezési és madáreleség	2	2	0
V/1. IMA Korai érésűek	3	2	1
V/2. IMA Középérésűek	1	1	0
VI/2. HO Korai érésűek	1	1	0
VI/3. HO Középérésűek	1	1	0
VII/1. SU Korai érésűek	5	1	4
VII/2. SU Középérésűek	2	0	2
Összesen	26	11	15
Vizsgálati hely / idő:	Szeged-Röszke / 08.12.		

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

1. ábra Fehérpenészes szártőrothadásra fogékony fajta parcellaképe

2. ábra A fehérpenészes tányérrothadás tipikus tünete

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

3. ábra Súlyos alternáriás szárfoltosság tüneti képe

4. ábra A hamuszürke szártőkorhadás jellegzetes tünetei

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

5. ábra A fómás (fekete) szárfoltosság tünete

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

6. ábra Napraforgó-szádorra fogékony fajta parcellaképe

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Üvegházi provokációs rezisztencia- vizsgálatok, 2013

**NÉBIH, Növényfajtakísérleti Állomás,
Tordas**

Üvegházi provokációs szádor-teszt, 2013 (Tordas)

Az E-rasszal szemben R-ként bejelentett változatok (n=33) közül 23 genotípusnál igazoltuk az ellenállóság meglétét (70%), ugyanakkor 10 genotípus fogékonynak bizonyult (30%).

Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, 2013 (Tordas)

A vizsgálatba vont genotípusok (n=36) közül 27 valamennyi hazai rasszal szemben ellenállónak bizonyult (75%), ezzel szemben 9 hibrid, illetve szülővonal legalább 1 rassz iránt fogékonyt mutatott (25%). A fogékony kontroll fajta (GK 70) átlagos fertőzöttsége 83,7%-os volt. A legtöbb esetben a 700, 730 és 710-es rasszok iránti fogékonyt állapítottuk meg, és mindössze egyetlen genotípust találtunk, amely valamennyi vizsgált rassz iránt fogékonyt bizonyult!

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

7. ábra Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, Tordas

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

8. ábra A *Plasmopara halstedii* sporulációja a sziklevélen

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

9. ábra A szisztemikus betegségforma: levélklorózis és törpülés

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

10. ábra Peronoszpóra-rezisztens és -fogékony genotípusok

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

11. ábra Napraforgó-szádor üvegházi provokációs teszt, Tordas

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

12. ábra Szádor-fogékony fajta (13) F/R kontrollokkal

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

13. ábra Szádor-fogékony és -rezisztens napraforgó gyökérzete

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

